

різні прошарки суспільства. Так, наприклад, молодим чоловікам може бути особливо неприємно звертатися до поліції у випадку, коли вони стають жертвою злочину або обізнані про злочин. Жінки та дівчата можуть боятися зловживань з боку представників збройних сил та поліції. Саме з цих причин безпековим інституціям пропонується періодично проводити самооцінювання щодо сприйняття їх різними прошарками громадськості [6, с. 122].

Таким чином, інформаційна безпека – одна з гострих соціокультурних проблем сучасного суспільства, під вплив якої потрапляють ключові соціокультурні процеси. Проблемі інформаційної безпеки актуалізують новітні методи ведення інформаційних війн, направлені на формування міфів, що виступають в якості колосального джерела масової енергії, здатного мобілізувати цілі групи людей до певних дій. Основною метою інформаційної війни є послаблення моральних та матеріальних сил супротивника та посилення власних, порушення обміну інформації конкурента. Інформаційна війна включає заходи пропагандистського впливу на свідомість людини. Враховуючи гендерний чинник інформаційних війн, то він поширюється на усе більш широкий простір комунікації та визначає нові моделі інформаційного впливу й мовленнєвого поведіння. Він має враховуватися у комунікаціях безпекових інституцій [6, с. 124]. Інформаційна війна призводить до деструкції держави. Головне завдання інформаційних війн полягає в маніпулюванні масами, зокрема через пропаганду гендерної дискримінації, навіть спеціально для цього створеними в соціальних мережах організацій, груп та «лідерів громадської думки», аби підважити прагнення українців до демократії, рух України у напрямку інтеграції до європейських та євроатлантичних економічних і безпекових структур. Забезпечення інформаційної безпеки вимагає проведення невідповідної роботи щодо захисту інформації, а також захисту від інформації, що буде спрямована на подолання наявних дезорганізаційно-дисфункційних тенденцій, у тому числі у сфері гендерної політики.

1. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Інформаційна безпека України: загрози зумовлені цивілізаційним вибором європейських цінностей. *Політологічний вісник: збірник наукових праць*. К. : ТОВ «Вадекс», 2018. Вип. 81. С. 60-67.

2. Данильян О.Г., Дзьобань О.П., Калиновський Ю.Ю., Моїсєєва Н.І. Національна безпека України в етно-ментальному та міжнародному вимірах: монографія. Харків, 2004. 274 с.

3. Дзьобань О. П., Панфілов О. Ю. Соціокультурні аспекти інформаційної безпеки. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. № 2. С. 171-176.

4. Мирка О.С., Ніколаєв І.М. Інформаційна війна та інформаційна безпека (огляд думок зарубіжних політологів та воєнних спеціалістів). *Наука і оборона*. № 16. 2009. С. 56-58.

5. Суспільство, людина, право: досвід філософсько-правового дослідження: монографія / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань, С.Б. Жданенко та ін.; за ред. О.Г. Данильяна. Х. : Право, 2018. 350 с.

6. Компанцева Л. Ф. Гендерна перспектива інформаційної безпеки. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2019. № 2. С. 115-125.

7. Чеховська М. М. Розвиток публічного суспільного дискурсу щодо гендерної політики у секторі безпеки і оборони. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2019. № 2. С. 156-166.

Ануш Давтян

викладач кафедри

загальноправових дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ СТАТУСУ СУЧАСНОЇ ЖІНКИ В ІСЛАМІ

Одним з важливих питань, яке обговорюється протягом останніх десятиліть в юридичних, соціальних і політичних колах, є захист прав жінок [1]. І хоча те, що жінки в тій чи іншій мірі піддаються дискримінації в усьому світі, причини і наслідки цього можуть бути різними в різних країнах. Збереженню цього явища сприяє наявність усталених стереотипів, а також традиційних культурних і релігійних звичаїв і уявлень.

При цьому, досить важко зрозуміти сенс справжніх звичаїв і традицій, уявити точну картину становища жінок в різних країнах - там, де спосіб життя жінки відмінний від звичного нам. Саме тому, жінки, щодо яких у нас склалися певні стереотипи, часто живуть зовсім не так, як розуміємо ми, мають права і гідне становище в суспільстві [2].

Іслам є найбільш швидко зростаючою релігією в світі [3, с.33]. Понад півтора мільярда людей сьогодні сповідають мусульманське віровчення і живуть по шариату. Міжнародні експерти припускають, що кількість мусульман до 2050 року може перевищити кількість християн в світі. Такі прогнози ґрунтуються на тому, що сьогодні мусульманський світ це вже не тільки традиційні країни Сходу. Великі мусульманські громади є майже у всіх економічно розвинених країнах, у тому числі у тих, що не є традиційно ісламськими: США, Франції, Великій Британії, Німеччині та інші. Не є винятком й Україна. Серед осіб, що сповідають іслам, можна побачити українців, англійців, німців та інших етнічних європейців. Привертає увагу той факт, що переважну більшість нововернутих мусульман складають жінки [4].

При цьому, велика частина цих мусульман - жінки, які продовжують суворо дотримуватися традиційних мусульманських норми поведінки. Стан жінки в мусульманському суспільстві є не тільки мірилом його цивілізованості, а й свідченням потенціалу його еволюційного розвитку, своєрідним барометром, що визначає перспективи перетворень. У сучасній західній та вітчизняній науковій літературі є чимало досліджень, присвячених проблемі статусу жінки в мусульманському світі, які, особливою об'єктивністю, на жаль, не відрізняються. Внаслідок чого, все частіше доводиться стикатися з високим ступенем нерозуміння даної проблеми [5].

Звичайно, іслам представлений і в українському полікультурному та поліконфесійному просторі. Вельми актуальним сьогодні є розгляд проблеми статусу жінки в класичному і сучасному ісламі. В історичному та соціально-економічному аспектах ця тема настільки невичерпна, що в рамках даного дослідження представляється можливим розглянути лише деякі аспекти цієї складної проблеми.

Показово, що у кінці XIX - початку XX ст. в ряді країн мусульманського світу розгортався процес реформування традиційної ісламської життя. Вплив Заходу, економічна відсталість східних країн, зростання суспільно-політичних рухів породив зміни в найконсервативніших колах традиційного ісламського суспільства [1]. Гендерне питання стало одним з центральних для ісламського політичного руху. Народився навіть термін «ісламський фемінізм», який у багатьох випадках висловлює вимоги дотримання і забезпечення прав жінок відповідно до норм ісламу, що дає жінкам можливість захищати і розширювати свої права в патріархальному суспільстві, протиставляючи шариат і етнічні звичаї, часто йдуть коренями в пережитки доісламського періоду. Тому не випадково, що за останній час з'явилася велика кількість наукових робіт та текстів мислителів, які розширюють колишнє уявлення про права жінки з точки зору ісламу [2].

Слід наголосити, що вплив діячів, які керуються, скоріше, архаїчно-патріархальними принципами щодо ролі жінок, ніж чисто коранічними, все ще досить вагомий. Сьогодні жінка, що сповідує іслам, суспільно активна – вона займається політичною, лікарською, викладацькою діяльністю, журналістикою і займається іншими видами управлінської діяльності. Навчання і робота, всупереч існуючій думці, для мусульманок доступні і дозволені. Дійсне дотримання мусульманських законів гарантує жінці соціальну, матеріальну, фізичну і психологічну захищеність. Обов'язковою умовою є надання можливості освіти як в духовній, так і в матеріальній сфері [6].

Привертає увагу те, що сфера дії ісламу в наш час залишається досить широкою. Це багато в чому визначається тісним зв'язком ісламу і права як релігійної системи, що донині має чи не визначальне значення для світогляду найширших верств населення в мусульманських країнах.

Ставлення ісламу до жінок канонізовано у його ідейних джерелах – Корані [7], Суні [8], [9], тафсірі (тлумачення аятів Корану) й теологічній літературі. Відомо, що Коран робить серйозний акцент на людську гідність, права і свободи, виступає проти будь-якої форми дискримінації на основі расового, національного походження або роду. В ісламі жінкам гарантуються чотири фундаментальних права: право в області норм, пов'язаних з відправленням вимог релігії, право на придбання, право на нерухомість і право на гарантію особистої гідності.

Коран підкреслює фундаментальну рівність чоловіків і жінок у таких життєво важливих для мусульман питаннях, як освіта та релігійні обов'язки. Разом з тим, проблематика рівності за ознакою статі знаходиться на іншому рівні і в іншій сфері гарантій прав і обов'язків. Тут існує зовсім інша філософія, інше розмежування прав і обов'язків між ними, яке разом з тим не дає права говорити про їх фактичній нерівності. У різних розділах Корану підтверджуються і розкриваються жіночі права, що мають відношення до шлюбу, розлу-

чення, власності, спадкування, вихованню дітей, та ін. В історичному контексті норми Корану мали і мають позитивний вплив на права жінки [10].

Варто також зазначити, що важливою сходиною у становленні особистості мусульманки є освіта. Обираючи між світською і ісламською освітою, мусульманка вирішує чому присвятити своє подальше життя - сім'ї або кар'єрі. Традиційно мусульманка завжди займалася вихованням дітей і веденням домашнього господарства. Однак, як показує практика, в мусульманських спільнотах завжди були жінки, які мали прогресивні погляди і намагалися отримати гарну освіту. Крім того, вони не тільки активно захищали свої права релігійної причетності, а й разом з діячими громадських рухів відстоювали власні ідеї [11, с.22]. Багато роботодавців, залишивши свої упередження, дивляться сьогодні «поверх хустки», оцінюючи сучасну мусульманку з урахуванням її кваліфікації і спеціальності.

Мусульманка також має право голосу в політичному житті своєї країни. Вона сміливо може висловити свою думку з будь-якого суспільного питання. Від жінки мусульманська мораль вимагає жити, перш за все, приватним життям, а не життям своєї спільноти. Це прерогатива чоловіків. Чоловіки також зобов'язані забезпечувати сім'ю всім необхідним: житлом, їжею, одягом. Але при цьому, ніхто не позбавляв мусульманку права працювати і заробляти гроші, мати власність, укладати юридичний контракт і управляти всіма її активами будь-яким способом та ін [5].

Таким чином, сучасна мусульманська жінка - це жінка, яка не тільки дотримується законів шаріату і займається хатніми справами, а є гармонійно-розвиненою особистістю. Реалії життя демонструють те, що мусульманка може захищати свої права і залишати значимий слід в історії.

1. Иноземцева Елена Николаевна К вопросу о положении женщин в исламе // Власть. 2009. №12. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-polozhenii-zhenschin-v-islame>

2. Пронін А.А. Становище жінок в сучасних суспільствах // Проблеми прав людини // window.edu.ru

3. Хантінгтон С. Зіткнення цивілізацій / Самюель Хантінгтон; [Пер. з англ. Т.Велімеєва]. -М. : АСТ: АСТ МОСКВА, 2006.-571 [5] с.- (Philosophy).

4. Еловицова Е. Мусульманские жены. Как им живется – украинским женщинам, которые по собственной воле надели хиджаб? / Е. Еловицова // – 2011. – № 3. – С. 95-100.

5. Бекирова Л. С., Ильченко И. А. Женщина в исламе: история и современность // Ученые записки Крымского федерального университета имени В. И. Вернадского. Социология. Педагогика. Психология. 2013. №4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/zhenschina-v-islame-istoriya-i-sovremennost>

6. Поленина С.В. Права жінок в системі прав людини: міжнародний та національний аспект // Інститут держави і права РАН. - М., 2000, с. 103.

7. Коран. Перевод смыслов и комментарии Валерии Пороховой. – 1997.

8. Сады праведных и слов господина посланников. [сост. имам Мухйи-д-дин Абу Захарийа Бин Шприф АнНавади]. – М. : Издательский дом «БАДР», 2001. – 879 с.

9. Сахих аль-Бухари (краткое иложение) / [сост. имам Абу-ль-Аббас Бин Абд ал-Латиф Аз-Зубайди]. – М. : Благотворительный фонд «Ибрагим Бин Абдулазиз Аль Ибрагим», 2002. – Т. 1. – 472 с.

10. . Ханиф Сюзанн. Что должен знать каждый об исламе и мусульманах / Ханиф Сюзанн. – К. : Молодь, 1998. – 240 с.

11. Vivienne S. Women in Islam / Stacey Vivienne. - London: Interserve, 1995. - 40 p.